

[Hvidberg.]

Man kan måske sige, at den teoretiske side af sagen, som jeg her først nævnte, den dogmatisk-læremæssige, ikke egentlig har noget med dagens forespørgsel at gøre, men den berører dog forespørgslen anden del: gældende praksis for præsters forkyndelsesfrihed.

Hvad nu denne teoretiske side af sagen angår, drejer den sig som bekendt navnlig om artikel 4 i den augsburgske bekendelse, der handler om det, vi teologer plejer at kalde retfærdiggørelse ved tro. Nu er hele dette spørgsmål om retfærdighed i Det ny Testaments forkyndelse et meget vanskeligt spørgsmål at nå til bunds i; om der er en forskel imellem den måde, hvorpå Jesus taler om det i evangelierne, og så Paulus' opfattelse og tankeformer. Jeg har imidlertid en meddelelse af mere historisk art at gøre her i dag, hvorfor jeg tillader mig at bruge lidt tid til den første, teoretiske del af sagen. Jeg skal gøre det ganske kort, for det er jo ikke meningen, at folketingset skal bruges til at fremsætte videnskabelige meddelelser i.

Der sidder i disse år rundt om i verden adskillige lærde, som udforsker de for videnskaben så overordentlig betydningsfulde håndskrifter, som er fundet i grotter ved nordvestkysten af Det døde Hav i nærheden af ruinstedet Qumran. De stammer fra en højst fanatisk, ortodoks-jødisk menighed eller sekt, der levede sit strenge liv i sit „klosterhus“ — kan man godt sige, skønt det er på jødisk grund — fra ca. 100 år før vor tidsregnings begyndelse til 68 år efter vor tidsregnings begyndelse, da romerne ødelagde stedet. Der er for mig ingen tvivl om, at på flere steder i disse gamle jødiske skrifter møder man en teologisk opfattelse, en tankeform, der går i retning af dette, at der ikke er det mindste udgangspunkt for noget godt hos mennesket, som kan danne forudsætningen for den guddommelige retfærdighed, men at det er Gud, som alene retfærdiggør synderen. Alt er her lagt over i Gud og alt taget fra mennesket; det siges i disse skrifter på en ganske overordentlig skarp måde, en måde, som i virkeligheden svarer til den paulinske lære. Det er, som om der på dette punkt er meget stærke overensstemmelser mellem de gamle jødiske tekster og den paulinske teologi. For mig ser det ud, som om Paulus her, ligesom også

andetsteds, har overført åndeligt gods, religiøse opfattelser, fra sin jødisk-farisæiske fortid, uden at man kan sige noget rigtigt om, hvordan Jesu evangeliums stilling netop til dette stykke jødedom forholder sig. Der er i alt fald ingen tvivl om, at når man læser evangelierne, så har deres tale om retfærdighed en ganske anden klang. Det er også ejendommeligt at se, at medens der er mange paralleller og lighedspunkter mellem disse gamle håndskrifter, som man kalder dødehavshåndskrifterne, og den paulinske og johanæiske litteratur i Det ny Testamente, er der næsten ingen, måske overhovedet ingen, paralleller eller forbindelseslinjer mellem disse skrifter og de synoptiske evangelier, Matthæus', Marcus' og Lucas' evangelium. Det ser derfor for mig ud, som om det gamle spørgsmål om Jesu forkyndelses forhold til den paulinske teologi og religionsform nu vil dukke op inden for videnskabens verden på en helt ny og forbavsende baggrund.

Jeg ved godt, at alt dette er i sin vorden, og at der for så vidt ikke er skrevet noget om det endnu, men de tekster, som jeg og andre har oversat, er umisforståelige i denne sag. Nu skal jeg selvfølgelig ikke stå her og spille profet eller reformator og indvarsle en ny tid, hvor et led i den kirkelige kristendom i dens lutherske skikkelse skulle afskaffes eller forsvinde. En sådan historisk iagttagelse siger måske heller ikke noget om den pågældende læres indre værdi. Hvem er også jeg, at jeg skulle vove at borttage noget fra et troende menneske, for hvem dette var hjerteslaget i hans kristendom? Det hverken vil eller kan eller vover jeg. Men jeg kan alligevel ikke lade være med at sige, at det, jeg her har fortalt, for mig at se tydeligt viser, hvor varsom man skal være i disse ting, varsom med at dømme en mand, fordi han, bundet — jeg tør i dette tilfælde godt sige grebet — af Jesu evangelium, er kommet i et vist modsætningsforhold til det tankeindhold, som hævdes i den augsburgske bekendelses artikel 4. Det kunne jo være, at denne mand har meget mere ret, end vi ved, og får meget mere ret, når der blot er gået nogle år og vi har fået lov at kigge noget nærmere på disse tekster. Det er muligt, at dette punkt er hjerteslaget i biskop Halfdan Høgsbros evangelisk-lutherske kristendomsopfattelse, men